

*Я аздабляю нашу мову:
Даю прыметы розным словам.
Наўрад ці зможаш без мяне ты
Прадмет адрозніць ад прадмета.*

Ільняная і жытнёвая.

Сялянская.

Баравая ў казачнай красе.

Старажытная.

Ты самая славянская.

Светлая, як травы ў расе.

Вобразная, вольная, п'явучая,

Мова беларуская мая!

Пімен Панчанка

Ільняная і жытнёвая.

Сялянская.

Баравая ў казачнай красе.

Старажытная.

Ты самая славянская.

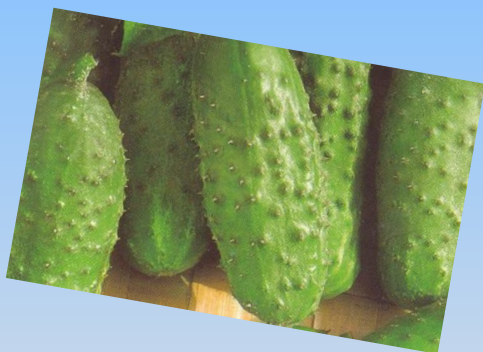
Светлая, як травы ў расе.

Вобразная, вольная, пявучая,

Мова беларуская мая!

Пімен Панчанка

Хвост мой пушысты,
Кажух мой агністы,
Хітрай называюць
І курэй хаваюць.

На градцы – доўгі і зялёны,
А ў дзежцы – мокры ды салёны.

Носікі вусатыя,
Спінкі паласатыя,
Хвосцікі пушыстыя,
Лапкі кіпцюрыстыя.

ПРЫМЕТНІК

```
graph TD; A[ПРЫМЕТНІК] --> B[ЛЕКСІЧНАЕ ЗНАЧЭННЕ]; A --> C[МАРФАЛАГІЧНЫЯ ПРЫМЕТЫ]; A --> D[СІНТАКСІЧНАЯ ФУНКЦЫЯ];
```

**ЛЕКСІЧНАЕ
ЗНАЧЭННЕ**

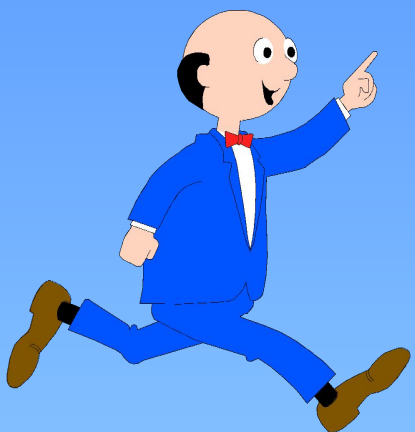
Абазначае
прымету
прадмета

**МАРФАЛАГІЧНЫЯ
ПРЫМЕТЫ**

Змяняецца па
ліках, склонах,
родах (у адз. ліку)

**СІНТАКСІЧНАЯ
ФУНКЦЫЯ**

У сказе можа
быць азначэннем
або выказнікам

Прыметнік + назоўнік = словазлучэнне
Назоўнік + прыметнік = сказ

Сіняе [×]неба – словазлучэнне

Неба (было) сіняе – сказ

ЗАДАНИЕ

Размяркуйце прыметнікі па групам:

<u>Сіняя</u>	<u>Чырвоная</u>	<u>Зялёная</u>	<u>Жоўтая</u>
1.ПАМЕР	1.КОЛЕР	1.ФОРМА	1.МАТЭРЫЯЛ
2.ЗНЕШНІЯ ЎЛАСЦІВАСЦІ	2.АДНОСІНЫ ДА ЧАСУ	2.УНУТРАНЫЯ ЯКАСЦІ	2.ПРЫЗНАЧЭННЕ

Сіняя

Чырвоная

Зялёная

Жоўтая

*маленькі
стол*

*блакітнае
неба,
ружовы захад*

*авальная
плошча*

*залаты
пярсцёнак,
шклянны посуд*

*кучаравая
дзяўчына,
прыгожы
юнак*

*навагодняя
ноч*

*сарамлівая
дзяўчына,
добры
настаўнік*

сталовы нож

Надыход зімы

Пасля палудня з поўначы падзьмула здоровым халадком. Зямля стала сухой, пакрылася цвёрдаю скарынкаю. Затым пасыпаў спорны, густы сняжок, які ішоў усю ноч і ўвесь дзень. Пад вечар снег суняўся, і на захадзе бліснула ласкавая ўсмешка сонца і патухла. У небе засвяціліся зіхатлівыя зоркі. Прыціснуў моцны мароз.

Раніцою наваколле нельга было пазнаць. Лес пабялеў, зрабіўся светлым. Кашлатыя лапы ялін гнуліся пад халодным пластом снегу, а маленькія елачкі на ўскрайку лесу і пні панадзявалі пышныя белыя башлыкі і хаваліся пад імі. І нельга было ўстрымацца, каб не памераць сваімі **нагамі глыбіню снегавага покрыва.**

(Паводле Я.Коласа)

- **Прыметнік – гэта...**
- **Прыметнік у сказе звязаны з ...**
- **Марфалагічныя прыметы прыметніка (змяняецца па) ...**
- **У сказе прыметнік выконвае ролю (член сказа) ...**
- **У маўленні прыметнікі ўжываюцца для...**

- **Прыметнік – гэта самастойная часціна мовы, якая абазначае прымету прадмета і адказвае на пытанні які? чый?**
- **Прыметнік у сказе звязаны з назоўнікам.**
- **Марфалагічныя прыметы прыметніка - лік, склон, род (у адзіночным ліку).**
- **У сказе прыметнік выконвае ролю азначэння або выказніка.**
- **У маўленні прыметнікі ўжываюцца для таго, каб дакладна, ярка і вобразна апісаць прадмет, выдзеліць прадмет з шэрага іншых, ацаніць яго.**

Хатняе заданне:

§33. Практыкаванне №
261(вусна).

